

ARBEIDSRETTE

DOM

Avsagt: 12. desember 2019

Saksnr.: 21/2019

Lnr.: AR-2019-29

Dommere: Jakob Wahl
Tron Løkken Sundet
Steinar Tjomsland
Tor-Arne Solbakken
Niels Selmer Schweigaard
Unni Rasmussen
Axel Thuve

Saken gjelder: Betaling for opphold på ubemannet plattform

Landsorganisasjonen i Norge, med
Industri Energi

Advokat Marit Håvemoen

mot

1. Næringslivets Hovedorganisasjon med
Norsk Olje og Gass
2. Aker BP ASA

Advokat Aleksander Rød

DOM

(1) Saken gjelder spørsmålet om ansatte som må oppholde seg på en ubemannet plattform etter at helikoptertransport er kansellert, har rett til betaling for den tid som medgår til venting inntil de blir transportert tilbake til boligplattformen.

(2) **Sakens tariffrettslige ramme**

(3) Mellom Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO)/Norsk olje og gass (NOG) og de i foreningen stående operatørbedrifter på den ene side og Landsorganisasjonen i Norge (LO) og Industri Energi (IE) og vedkommende avdelinger av forbundet på den andre, er det inngått overenskomst for operatørbedrifter (Operatøravtalen). Overenskomstens punkt 9 Shuttling lyder:

«9.1 Den tid som medgår til reise/venting på transport fra boligplattform til arbeidssted før og etter en arbeidsperiode, regnes ikke som arbeidstid.

Tid medgått til reise/venting som nevnt ovenfor, godtgjøres med samlet timelønn.

9.2 Den tid som medgår til reise/venting på transport mellom plattformer, regnes som arbeidstid.»

(4) Punkt 3.1 har definisjoner av begreper som brukes i overenskomsten. Av betydning for vår sak vises til:

«Arbeidsperiode: Det tidsrom (vanligvis 12 timer) som arbeidstakeren er i arbeid for arbeidsgiver i løpet av et døgn.

Oppholdsperiode: Det tidsrom arbeidstakeren oppholder seg i sammenheng på innretninger som faller inn under forskriftenes virkeområde, jfr. Kgl. Resolusjon av 27. november 1992.

Friperiode: Tiden mellom to oppholdsperioder.

Shuttling: Med shuttling menes transport mellom faste og/eller flytende installasjoner.»

(5) Bestemmelser om ulempetillegg er inntatt i punkt 7.1 som lyder:

«Når nattlosji må improviseres og de ansatte ikke får anvist seng i lugar, godtgjøres dette med et ulempetillegg på kr 780,- per natt. Den ansatte skal få utlevert toalettsaker.»

(6) Punkt 3 har bestemmelser om arbeidstid og skiftordninger. Punkt 3.3. Oppholdsperiode har blant annet slike bestemmelser om godtgjørelse for ventetid:

«Hvis arbeidsgiver uforskyldt ikke kan gjennomføre mannskapsbytte i rett tid, f.eks. ved vanskelige værforhold, tekniske problemer med helikopteret eller fordi avløser er blitt syk, forutsettes det at den eller de ansatte det gjelder fortsetter i tjenesten i den utstrekning det er rimelig når det ellers ville oppstå vesentlige vanskeligheter for installasjonen eller for de øvrige ombordværende.

Ventetid på sokkelen ut over normal oppholdsperiodes lengde i henhold til den enkelte bedrift avtale betales med:

...

Den fritid som her er gått tapt er hermed oppgjort.

...

Ved ventetid på heliport på over 1 time ut over normal avgangstid (på grunn av forsinket helikopteravgang) kompenseres med:

...

Fra tidspunktet for planlagt helikopteravgang.

...

I de tilfeller utreise blir forsinket og den ansatte blir pålagt å arbeide utover en hel normal oppholdsperiodes lengde, vil ventetidsbetaling komme til anvendelse etter at normal oppholdsperiode er avsluttet. For at denne ventetidsbetalingen skal komme til anvendelse forutsettes det at den ansatte møter til avtalt tid og fremmøtested til en hel normal oppholdsperiode.

Når venting på heliport foregår i det som skulle vært arbeidstid på sokkelen, og/eller når en blir sendt hjem til hotell/hjem fra heliport, avbrytes ventetidsbetalingen.»

(7) Punkt 4.3 Sokkelkompensasjon lyder:

«Samlet lønn i pkt. 4.3 (linje 2) inkluderer 47 % sokkelkompensasjon. Sokkelkompensasjonen omfatter godtgjørelser for de spesielle forhold som arbeid offshore medfører og som det ikke er kompensert for i overenskomsten for øvrig.»

(8) Samlet timelønn er i punktene 3.3 og 6.2 angitt å være regulativlønn inkludert sokkelkompensasjon og feriepenger delt på årstimetallet.

(9) **Tariffhistorikken**

(10) Overenskomsten mellom LO/IE og NHO ble etablert i 1984 som en avtale mellom daværende Norsk Arbeidsgiverforening (N.A.F) på arbeidsgiversiden, og LO/NOPEF på arbeidstakersiden. Dette var en kopiavtale basert på tariffavtalen mellom Operatøransattes Forbund (OAF) og N.A.F/Norske Operatørselskapers Arbeidsgiverforening. Avtalen for OAF ble første gang opprettet ved Rikslønnsnemndas kjennelse 30. desember 1982 i tvist mellom OAF og N.A.F./Norske Operatørselskapers Arbeidsgiverforening ved tariffrevisjonen 1. april 1982. Denne overenskomsten gjaldt frem til 31. mars 1984. Ved Rikslønnsnemndas kjennelse av 2. juli 1984 i tvist mellom de samme parter ble overenskomsten med senere reguleringer forlenget til 31. mars 1986 med noen endringer. Det har ikke skjedd endringer i overenskomsten siden 1984 av betydning for det spørsmål denne saken reiser.

(11) Det vises for øvrig til rettens merknader nedenfor om tariffpraksis.

(12) **Bakgrunn for tvisten**

- (13) Aker BP ASA (heretter Aker BP) er et oljeselskap med ca. 1 700 ansatte og driver en rekke aktiviteter innen leting, utbygging og drift på den norske kontinentalsokkelen. Selskapet er operatør for feltsentrene Valhall, Ula, Ivar Aasen, Alvheim og Skarv. Selskapet har fem ubemannede plattformer, i bransjen omtalt som NUI – Normalt ubemannet installasjon – på feltene Valhall og Ula.
- (14) De virksomheter som i dag er en del av Aker BP er resultat av flere fusjoner og oppkjøp. Sommeren 2016 ble Det norske Oljeselskap ASA enig med BP P.L.C. om å fusjonere med BP Norge AS gjennom en aksjetransaksjon. Selskapet ble da hetende Aker BP ASA.
- (15) Ved behov bemannes NUI med personell fra feltene Ula eller Valhall. Personellet transporteres dit med helikopter og returnerer med helikopter til boliginnretningen samme dag. Det planlegges ikke for overnatting på disse plattformene. NUI er ikke designet, tilrettelagt eller godkjent for varig opphold, men har nødvendige fasiliteter for overnatting og nøddinnkvartering i de tilfeller det ikke er mulig å hente arbeiderne med helikopter. Det er nødproviant, tørrvarer og drikke på plattformen. Oppholdsområdene består av et kombinert kjøkken, spise- og oppholdsrom med TV, et lite røykerom i første etasje og et soverom for ni personer i tre-etasjes køyesenger i andre etasje.
- (16) Fem av IEs medlemmer utførte 14. februar 2017 arbeid på den ubemannede installasjonen Tambar. Etter planen skulle disse ha reist tilbake til boligplattformen kl. 19.00 samme dag. Etter en tid ble de informert om at helikoptertransporten hadde blitt kansellert på grunn av dårlig vær, og at avgang tilbake til boligplattformen ble utsatt til kl. 07.00 neste morgen. Det oppsto etter dette tvist om ventetidsbetaling for den tid de ansatte måtte være på Tambar frem til de ble transportert tilbake til boligplattformen. Det er opplyst at de ansatte fikk betalt for ventetid frem til de ble underrettet om at transporten hadde blitt kansellert, og de ble tilstått ulempetillegg etter punkt 7 for improvisert nattlosji. Det er også opplyst at bedriften praktiserer at ansatte som må overnatte på NUI gis åtte timers kompensierende hvile ved retur til boligplattform.
- (17) Partene lokalt avholdt forhandlingsmøte 23. februar 2017. Protokollen fra møtet lyder:

«Saken gjelder uenighet om tolkning av punkt 9.2 i operatørvtalen når personell må overnatte på NUI (Normalt ubemannet installasjon).

ABC mener:

Når personell må overnatte på NUI er de berettiget til ventetidsbetaling fra kl. 19:00 til kl. 07:00 påfølgende dag. Personell om bord på NUI venter på helikopter så lenge som de er om bord, kansellering av helikopter endrer ikke dette.

Kravet gjelder ABC medlemmer: Mathias Helmersen, Arild Brataas, Geir Bohnorst, Geir Tore Horn, Jens Høyberg. ABC tar forbehold om at tvisten også vil omfatte medlemmer som må overnatte på NUI etter denne tvisten er signert.

Aker BP sitt syn

Ventetiden avbrytes når helikopter blir kansellert, ref. 9.1 og ansatte blir værende om bord på NUL.»

- (18) Forhandlingsmøte mellom Norsk olje og gass og Industri Energi ble avholdt 20. mars 2017. Fra dette møtet ble det skrevet slik protokoll:

«Det ble vist til krav fra Industri Energi 08 03 2017 om forhandlingsmøte med henvisning til lokal uenighet i Aker BP 23 02 2017 og Operatøravtalen nr. 129 pkt. Shuttling 9.2.

Partene filtrer de respektive posisjoner i lokal uenighetsprotokoll 23 02 2017 og kom ikke til enighet.»

- (19) LO og NHO avholdt forhandlingsmøte 17. desember 2018. Protokollen fra møtet lyder:

«LOs syn:

LO mener at Operatøravtalen punkt 9.1 er slik å forstå at når personell må overnatte på NUI er de berettiget til ventebetaling (samlet timelønn) mens de venter på transport bort fra NUL. Ventetiden blir ikke avbrutt ved at helikopter blir kansellert. Dersom helikopter blir kansellert skal de ansatte bli godtgjort men ventebetaling (timelønn) frem til neste helikopteravgang. Ventebetalingen betales for den tiden som skal være fritid på sokkelen.

Det fremsettes krav om ventebetaling fra den 14.02.2017 kl. 23:00 – 24:00 og den 15.02.2017, kl. 00:00 – 07:00. Totalt 8 timer for følgende medlemmer:

Mathias Helmersen, Arild Brataas, Geir Bohnorst, Geir Tore Horn, Jens Høyberg. Videre gjelder det for alle som har opplevd tilsvarende etter lokal tvist ble skrevet.

NHOs syn:

NHO mener at bedriften ikke har opptrådt tariffstridig i saken, og stiller seg bak det synet som er fremkommet i tidligere protokoller.»

- (20) Landsorganisasjonen i Norge med Industri Energi tok ut stevning for Arbeidsretten 25. juni 2019. Næringslivets Hovedorganisasjon og Aker BP innga tilsvaer 30. august 2019. Hovedforhandling ble avholdt 2. og 3. desember 2019. Tre partsrepresentanter og fem vitner forklarte seg.
- (21) **Partenes påstandsgrunnlag og påstander**
- (22) *Landsorganisasjonen i Norge* med Industri Energi har i korte trekk anført:
- (23) Arbeidstakere som må oppholde seg på en ubemannet installasjon etter at helikoptertransport er kansellert har frem til de blir hentet og returnerer tilbake til boligplattformen rett til godtgjøring etter overenskomsten punkt 9.1 som bestemt for reise/venting. Reising og venting på transport er sidestilte alternativer som gir rett til godtgjørelse.
- (24) Ordlyden er klar, og det skal legges til grunn en objektiv språklig forståelse av den. Bestemmelsen gjelder for reise/venting før og etter en arbeidsperiode. Etter en naturlig språklig forståelse vil skjæringstidspunktet for når man ikke lenger venter være når

transporten kommer. I vår sak ventet arbeidstakerne etter arbeidsperiodens slutt. Arbeidstakerne fortsatte å vente også i tiden etter at de fikk beskjed om at helikoptertransporten ble kansellert og helt frem til de ble hentet morgenen dagen etterpå. Det er ikke grunnlag for å forstå bestemmelsen slik at ventingen opphørte på det tidspunkt de ble underrettet om at helikoptertransport blir kansellert. Det vil innebære en innskrenkende fortolkning av bestemmelsens virkeområde som ikke følger av ordlyden. Arten av ulempen det skal kompenseres for er den samme uavhengig av om flyvingen er utsatt noen timer på kvelden eller om den er kansellert.

- (25) Formålet med punkt 9 er å kompensere for den fritid som går tapt ved reise og venting på transport mellom losji og arbeidssted utenom selve arbeidsperioden. Uttrykket «venting på transport» må tolkes og vurderes opp mot hvilke muligheter arbeidstakerne har til å benytte fritiden. Opphold på en ubemannet installasjon ut over arbeidsperioden innebærer en avvikssituasjon. Man har reelt sett ikke fritid når man må oppholde seg der i tiden etter arbeidsperiodens slutt. Arbeidstakerne får da ikke disponert og avviklet sin fritid på samme måte som på en boligplattform. Punkt 9.1 om shuttling skal kompensere for manglende fritid i slike tilfeller.
- (26) Ubemannede installasjoner er ikke designet, tilrettelagt eller godkjent for varig opphold. Det er kun tale om fasiliteter for nødinnkvartering. Det er lite fritidstilbud, og det er dårlige muligheter for rekreasjon og hvile. De ansatte har ikke mulighet å være alene. Overnatting skjer i køyesenger hvor både menn og kvinner må sove i samme rom. Det er betydelig støy så vel i oppholdsrommet som i soverommet.
- (27) Det er irrelevant for forståelsen av punkt 9.1 at de ansatte fikk godtgjørelse for improvisert nattlosji etter punkt 7.1. Det er en bestemmelse som kompenserer for dårlig kvalitet på innkvarteringen og ikke for tap av fritid. Det er således ikke tale om dobbeltkompensasjon. Det er uten betydning at de ansatte ble tilstått kompenserende hvile ved tilbakekomst til boligplattformen.
- (28) Ordet venting er benyttet også i andre bestemmelser i overenskomsten, jf. punkt 3.3. Denne bestemmelsen regulerer ventetidsbetaling når ansatte må vente på sokkelen ut over en normal oppholdsperiodes lengde blant annet på grunn av forsinket helikopteravgang. Videre ytes det ventetidsbetaling ved pålagt arbeid ut over normal oppholdsperiode. Ansatte får etter bestemmelsen betalt for hele døgnet – overtid for de 12 timene det arbeides og normal timelønn for de andre 12 timene. Systembetragtninger tilsier at

begrepene venting /ventetid tolkes likt i punkt 9 og punkt 3.3. Det innebærer at venting er den tid som man må vente på ny helikopteravgang, og at det kompenseres for tapt fritid.

- (29) Tariffhistorikken taler for LOs forståelse. Bestemmelsen kom inn i overenskomsten ved Rikslønnsnemndas kjennelse og der ble tillegget omtalt som «ulempetillegg». Det fremgår av kjennelsen at den ville innebære en viss forbedring av flere bestemmelser, blant annet ventetid. Det fremgår videre at Rikslønnsnemnda fant det er rimelig med kompensasjon for de mange spesielle forhold ved arbeidssituasjonen offshore, hvor blant annet hensynet til fritid ble fremhevet. Bestemmelsen har stått uendret siden 1984. Dersom arbeidsgiversiden hadde vært av den oppfatning at bestemmelsen ikke ville komme til anvendelse i et tilfelle som vårt, burde det ha kommet til uttrykk ved etterfølgende revisjoner av overenskomsten.
- (30) Det er ikke noe som tilsier at godtgjøring for den fritid som går tapt ved å være om bord på en ubemannet installasjon vil lede til et urimelig resultat. Tvert imot vil det fremstå som rimelig at begrensninger i fritiden blir kompensert med ventetidsbetaling. Det er arbeidsgiver som må bære risikoen for at helikoptertransport blir kansellert.
- (31) Praksis taler for at bestemmelsen kommer til anvendelse i dette tilfellet. Aker BP har frem til denne tvisten oppsto praktisert bestemmelsen i samsvar med LOs forståelse. I 2001 oppsto det spørsmål om ventetidsbetaling for personell som overnattet på den ubemannede installasjonen på Hod på grunn av vær-situasjonen. I e-postutveklingsinternt i selskapet fremgår at historien til bestemmelsen ble undersøkt, og det ble konkludert med at det skulle betales ventetid for opphold på installasjonen utenom ordinær arbeidstid. I protokoll av 2. april 2001 ble bedriften og klubben enige om at venting etter kansellert helikopter skulle godtgjøres med ventetidsbetaling. Det fremgår av protokollen at dette var en midlertidig ordning og at det skulle sjekkes ut hvordan bestemmelsen ble praktisert i andre bedrifter. Bedriften fortsatte å tilstå ventetidsbetaling i samsvar med det partene hadde blitt enige om helt frem til denne tvisten oppsto. Det må legges til grunn at bedriften undersøkte nærmere hvordan bestemmelsen var å forstå. Det er således tale om en langvarig praksis i bedriften i samsvar med hvordan bransjen for øvrig tolket bestemmelsen.
- (32) Det er ikke grunnlag for at etterbetalingskravet skal bortfalle på grunn av passivitet. Kravet ble fremmet kun en uke etter oppholdet på Tambar. Hovedregelen om at etterbetalingskrav begrenses til markeringstidspunktet er i hovedsak begrunnet i arbeidsgivers behov for å kunne innrette seg på at lønnsutbetalingen er endelig. Dette hensyn gjør seg ikke gjeldende i dette tilfellet. Det kunne ikke vært fremsatt noe krav før det forlengede oppholdet hadde

funnet sted. Det vil være sterkt urimelig dersom de ansatte ikke får etterbetalt det de etter overenskomsten er berettiget til.

(33) Det er nedlagt slik endret påstand:

«1. Operatøravtalen pkt. 9.1 er slik å forstå at personell som får forsinket tilbakereise til boligplattform etter en arbeidsperiode på en NUI som kun tilfredsstiller kravet til å være nøddinnkvartering, skal ha utbetaling for ventetid (timelønn) frem til faktisk helikopteravgang, uavhengig av om helikopteret har blitt kansellert.

2. Aker BP AS dømmes til å foreta etterbetaling i henhold til punkt 1 fra og med 14. februar 2017.»

(34) *Næringslivets Hovedorganisasjon*, med Norsk Olje og Gass, og *Aker BP ASA* har i korte trekk anført:

(35) Operatøravtalen punkt 9.1. gir ikke rett til ventetidsbetaling når de ansatte avvikler fritid. Ordlyden er klar. Bestemmelsen er inntatt i punkt 9 i overenskomsten som omhandler shuttling – også benevnt skytteltrafikk. Shuttling er definert i punkt 3.1 som «transport mellom faste og/eller flytende installasjoner.» Det som skal godtgjøres med ventetidsbetaling etter punkt 9.1 er «tid medgått til reise/venting på transport». Dette gir anvisning på en transportfase som avgrenses mot tilfeller der de ansatte avvikler fritid. Tilsvarende gjelder etter punkt 9.2 hvoretter «reise/venting på transport» regnes som arbeidstid.

(36) Overenskomstens system utelukker ventetidstillegg etter punkt 9.1 under avvikling av fritid. Det skilles mellom arbeidstid, fritid og reise/venting på transport. Definisjonen av arbeidsperiode i punkt 3.1 forutsetter at de ansatte enten er i arbeid eller i fritid. Reise/venting på transport er verken arbeidstid eller fritid. Både arbeidstid og fritid utelukker ventetidsbetaling etter punkt 9.1.

(37) Når ansatte som oppholder seg på en ubemannet installasjon blir underrettet om at helikoptertransport er kansellert, er de ikke lenger i en ventefase. Når arbeidstaker ikke er i arbeid for arbeidsgiver og ikke lenger venter på transport, så har de fritid. Avvikling av fritid om bord på en ubemannet installasjon gir ikke rett til ventetidsbetaling.

(38) Systembetraktninger tilsier at fritid ikke kan anses som reise/venting på transport. Også ventetidsbetaling etter overenskomstens punkt 3.3 om oppholdsperiode avgrenser mot tilfeller der de ansatte avvikler fritid. Dette fremgår uttrykkelig av denne bestemmelsen at ventetidsbetaling på heliport avbrytes når venting foregår i det som skulle vært arbeidstid på sokkelen og/eller når ansatte blir sendt til hotell/hjem. Rett til ventetidsbetaling etter punkt 3.3 inntreer ved forsinket utreise ut over oppholdsperioden, og er en kompensasjon for den fritid som da går tapt på land.

- (39) Selv om fritidstilbudene på en ubemannet installasjon er dårligere enn på en boligplattform, innebærer ikke det at avvikling av fritid på NUI utløser rett til ventetidsbetaling. Overenskomsten tarifferer ikke kvaliteten på fritidstilbudene som stilles til disposisjon for arbeidstakere som arbeider offshore.
- (40) Sporadiske opphold på NUI er omfattet av andre reguleringer i overenskomsten og ikke av shuttlingbestemmelsen. Etter punkt 7 ytes det tillegg for den ulempen det innebærer at nattlosji må improviseres og ansatte ikke får anvist seng i lugar. Arbeidstakerne som overnattet på Tambar ble tilstått slikt tillegg. Det ytes sokkelkompensasjon etter punkt 4.3. Dette er godtgjørelse for de spesielle forhold som arbeid offshore medfører og som ikke er kompensert på annen måte.
- (41) Formålet med bestemmelsen er å kompensere for den fritid som går tapt ved reise/venting mellom losji og arbeidssted. Dette er også langt til grunn av Arbeidsretten vedrørende tilnærmet likelydende bestemmelse på et annet tariffområde
- (42) Det er ingen holdepunkter i tariffhistorikken for at tap av fritid skal anses som ventetid.
- (43) I den utstrekning bedrifter omfattet av overenskomsten har tilstått ventetidsbetaling ved avvikling av fritid på NUI, så er det en praksis som NHO ikke har vært kjent med og akseptert. Slik lokal praksis er ikke bindende for NHO som overordnet tariffpart.
- (44) Rimelighetshensyn tilsier ikke at LO kan gis medhold i sin påstand.
- (45) For det tilfellet at Arbeidsretten skulle komme til at ventetidsbetaling skal tilstås ved avvikling av fritid på en NUI, gjøres det gjeldende at virkningstidspunktet for etterbetalingskravet må begrenses til å gjelde fra saken ble tvistebehandlet lokalt 23. februar 2017. Klubben skulle ha gjort gjeldende at ventetidsbetaling inntreer i slike tilfeller da den midlertidige avtalen ble avviklet høsten 2016. Avtalen ble den gang avviklet uten innsigelser fra de tillitsvalgte. Arbeidsgiver har innrettet seg i tillit til at ventetidsbetaling ikke tilstås. Dersom klubben mente at man var berettiget til ventetidsbetaling, hadde det ikke vært behov for den midlertidige avtalen i 2001.
- (46) Det er nedlagt slik påstand:
- «De saksøkte frifinnes.»
- (47) **Arbeidsrettens merknader**
- (48) Arbeidsrettens flertall dommerne *Wahl, Sundet, Tjomsland, Schweigaard og Thuve* er kommet til at de saksøkte må frifinnes, og vil bemerke:

- (49) Bakgrunnen for tvisten i vår sak er opphold på den ubemannede installasjonen Tambar ut over den tid de ansatte var i arbeid. Etter endt arbeidsperiode skulle arbeidstakerne ha blitt transportert tilbake til boligplattformen kl. 19.00. De ventet en stund på helikopteret, men fikk etter en tid beskjed om at helikoptertransport måtte kanselleres på grunn av værforholdene. De ble værende på Tambar til kl. 07.00 dagen etter. Spørsmålet i saken er om den tid de oppholdt seg på installasjonen fra det ble gitt beskjed om at transporten hadde blitt kansellert til de ble hentet tilbake til boligplattformen, gir rett til ventetidsbetaling.
- (50) Den tid som medgår til «reise/venting på transport» fra boligplattform til arbeidssted før og etter en arbeidsperiode, regnes ikke som arbeidstid, jf. punkt 9.1 første ledd. Men den tid som medgår til slik reise/venting skal etter Operatøravtalen punkt 9.1 andre ledd godtgjøres med samlet timelønn. Samlet timelønn er regulativlønn inklusiv sokkelkompensasjon og feriepenger delt på årstimetallet, jf. punktene 3.3 og 6.2. Bestemmelsen er inntatt i punkt 9 som gjelder shuttling. Shuttling er et velkjent bransjebegrep, og er i punkt 3.1. definert som «transport mellom faste og/eller flytende installasjoner».
- (51) Flertallet bemerker at det ikke foreligger avgjørelser fra Arbeidsretten som kaster lys over hvordan punkt 9.1 skal anvendes for ventetidsspørsmål som kan oppstå på NUI. Overenskomsten ble fastsatt ved Rikslønnsnemdas kjennelse i 1984 og det har ikke skjedd noen realitetsendringer siden den gang. Av tariffhistorikken kan det ikke utledes noen bestemte partsforutsetninger. Utgangspunktet må derfor tas i bestemmelsens ordlyd. Formuleringen «den tid som medgår til reise/venting på transport» tilsier at det er reise- og ventetiden som gir rett til godtgjørelse. Sammenstillingen «reise/venting på transport» tilsier at den tiden som omfattes er venting som et opphold knyttet til et bestemt avgangstidspunkt hvor tiden ikke kan benyttes til andre formål. Flertallet kan ikke se at ordlyden dekker oppholdstid på NUI ut over den tid arbeidstakerne venter på transport. I vår sak var arbeidstakerne i ventefasen frem til det ble gitt beskjed om at helikopteret var blitt kansellert. De avviklet da fritid frem til de ble hentet tilbake til boligplattformen.
- (52) LO har gjort gjeldende at formålet med bestemmelsen er å kompensere for fritid som går tapt ved reise/venting. Det hevdes at de ansatte reelt sett ikke har fritid ved opphold på en ubemannet installasjon ettersom fritidstilbudene og bekvemmelighetene for øvrig på NUI har betydelig dårligere kvalitet enn på en boligplattform. Flertallet kan ikke se at bestemmelsen er ment å kompensere for den ulempe det innebærer å avvikle fritid på en

ubemannet installasjon. De ansatte må i overenskomstens forstand sies å avvikle fritid også ved opphold på et slikt sted selv om bekvemmelighetene ikke er de samme som på boligplattformen. Ulempene knyttet til overnatting på en NUI er dels kompensert med ulempetillegg etter punkt 7 og dels ved at de ansatte er innrømmet kompenserende hvile ved tilbakekomst til boligplattformen.

- (53) Det er ingen andre bestemmelser i overenskomsten som entydig taler for den forståelse LO gjør gjeldende. Foranlediget av LOs anførsler vil flertallet bemerke at den ventetidsbetaling som punkt 3.3 hjemler gjelder når oppholdsperioden forlenges, og dermed griper inn i friperioden. Tariffpartene har for dette tilfellet fastsatt en særskilt kompensasjon for tapt fritid på land.
- (54) Flertallet finner heller ikke å tillegge bedriftens praksis betydning for tolkningsspørsmålet. Spørsmålet om godtgjørelse for arbeid og opphold på NUI ble reist i 2001. Det ble da inngått en midlertidig avtale mellom bedriften og klubben 2. april 2001 som hadde slikt innhold:

«Partene er enige om at ved overnatting på Hod kommer overenskomstens pkt. 7.1 til anvendelse og det utbetales ulempetillegg på kr. 445,- pr. natt.

Ved forsinket helikopter, etter arbeidstidens slutt, skal ansatte være i arbeid eller disponible for arbeid og bli godtgjort med overtid.

Dersom helikopter blir kansellert, vil ansatte bli godtgjort med ventetidsbetaling (samlet timelønn) fram til helikopter avgang eller arbeidstids begynnelse.

Disse bestemmelsene er midlertidige og gyldige fram til 1. juli 2001. Partene er enige om at det må utarbeides retningslinjer for tjeneste på ubemannet plattformer og at man må få tid til å sjekke hvordan andre bedrifter praktiserer slike avtaler.»

- (55) I e-post 11. januar 2001 til HR-rådgiver Øivind Andersen fra supervisor på Valhallfeltet ble det reist spørsmål om rett til kompensasjon for overnatting på NUI. I e-posten bemerkes det at det ble gjort gjeldende flere løsninger på spørsmålet om rett til kompensasjon:

«Av ordninger skissert er:

1. Overtid til kl. 23 og ventetid (flat rate) til kl. 0700.

2. 8 timers overtid

Noen mener også at overtid betales + ventetid.»

- (56) Til dette svarte Andersen at det etter bestemmelsene i punkt 9.1. «bør ... betales ventetid for den tid som tilbringes på Hod utenom ordinær arbeidstid. Ved arbeidstidens begynnelse avbrytes ventetiden.» Deretter uttales det:

«Jeg kjenner ikke om det er inngått noen avtaler om dette i Amoco tidligere, så jeg må ta forehold om dette kan ha vært praktisert på en annen måte.»

- (57) Bedriften foreslo at det skulle betales for improvisert nattlosji i tillegg til ventetid. I tilbakemelding fra tillitsvalgt Ingard Haugeberg heter det:
- «Denne saken er helt klar etter vår vurdering da med bakgrunn i at der ikke er lokal avtale på området gjelder tariffen fullt ut på følgende måte:**
- 1. Hvis en ikke har reist ut spesielt for oppdrag på Hod og har hovedarbeidssted på en annen plattform f. eks. Valhall gjelder tariffens § 9.2.
En vil da få godtgjort med overtid utenom normal arbeidstid.**
  - 2. Hvis en er ute kun for å jobbe på Hod og bruker annen plattform kun som hotell gjelder § 9.1 som da godtgjøres med flat timerate.»**
- (58) Bedriften fastholdt standpunktet om kompensasjon for improvisert overnatting og ventetid for ikke-arbeidet tid utenom normal arbeidstid. Det ble på denne bakgrunn inngått avtale om midlertidig ordning som skulle gjelde frem til 1. juli 2001. Det er ingen ytterligere opplysninger om hvilken praksis som den gang ble fulgt i andre bedrifter. Bedriften fant iallfall ikke grunn til å endre praksis. På bakgrunn av vitneforklaringene må det legges til grunn at det partene fokuserte på, var spørsmålet om overtidsbetaling. Praksis med betaling for ventetid ble endret ved fusjonen i 2016.
- (59) At bedriften har praktisert ventetidsbetaling i tilsvarende situasjoner som i vår sak, kan imidlertid ikke lede til en annen forståelse av bestemmelsen. Det er ikke tale om en fast og konsistent bransjepraksis, og det er ingen holdepunkter for at NHO som overordnet tariffpart har hatt kjennskap til og akseptert praksis. Andre bedrifter praktiserer andre ordninger. Det som er opplyst om praksis fremstår som et utslag av bedriftenes behov for å finne en passende kompensasjon for de ulemper som er knyttet til en avvikssituasjon som det er uklart om er dekket av ulempebestemmelsene i overenskomsten.
- (60) Mindretallet dommerne *Solbakken* og *Rasmussen* er kommet til at LO må gis medhold, og vil bemerke:
- (61) Det må legges til grunn at arbeidstakerne i overenskomstens forstand ventet på Tambar helt frem til de ble hentet tilbake til boligplattformen. Verken ordlyden eller andre tolkningsmomenter tilsier at kanselleringsstidspunktet er et naturlig skjæringspunkt for når ventetiden avbrytes. I forhold til venting under opphold på NUI må punkt 9.1 tolkes på bakgrunn av språklig forståelse og praksis, da NUI-er av typen Tambar ikke eksisterte da bestemmelsen ble utformet. En naturlig forståelse av punkt 9.1 er derfor at arbeidstakerne ventet på installasjonen helt frem til de ble returnert tilbake til boligplattformen.
- (62) Bedriftens praksis støtter også en slik forståelse. Arbeidstakere har frem til 2016 fått ventetidsbetaling for hele tiden de har oppholdt seg på NUI utover arbeidsperioden. Det ble

i 2001 inngått en midlertidig avtale som ikke ble formelt forlenget, men praksis fortsatte i samsvar med det som var avtalt. Bakgrunnen for avtalen tilsier også at den først og fremst tok sikte på å løse spørsmålet om overtidsbetaling, og ikke retten til betaling for ventetid. Av dette kan det slutes at partene i 2001 la til grunn at punkt 9.1 var anvendelig. Det vises til e-postutveking mellom representanter for bedriften og klubben i tiden før avtalen i 2001 ble inngått. Av avtalen fremgår det at det skulle sjekket ut hvordan andre bedrifter praktiserte slike avtaler. NHOs argumentasjon om at bedriftens tolkning bryter med NHOs forståelse og ikke representerer en bransjestandard, kan etter mindretallets syn ikke tillegges vekt. Etersom praksis vedvarte i 15 år i det eneste selskapet der bestemmelsen var aktuell, må det legges til grunn at bransjepraksis har vært i samsvar med den forståelse LO gjør gjeldende.

- (63) I samsvar med flertallets syn blir de saksøkte å frifinne, og det er ikke nødvendig for Arbeidsretten å ta stilling til kravet om dom for etterbetaling. Foranlediget av de saksøktes anførsler, vil Arbeidsretten likevel bemerke:
- (64) NHO har gjort gjeldende at etterbetalingskravet må begrenses til å gjelde fra saken ble tvistebehandlet i forhandlingsmøte mellom bedriften og klubben 23. februar 2017. Kravet gjelder for forhold som inntrådte 14. og 15. februar 2017. NHO har på denne bakgrunn anført at de tillitsvalgte skulle ha reagert da bedriften høsten 2016 endret praksis med ventetidsbetaling i slike tilfeller.
- (65) Det følger av alminnelige tariffrettslige prinsipper at virkningen av et tariffbrudd i noen tilfeller først vil få virkning fra det tidspunkt det tariffrettslige tvistes spørsmålet forfølges av de tillitsvalgte. Dette har i praksis vært aktuelt hvor det både er fremmet påstand om at det foreligger tariffbrudd, og at dette tariffbruddet gir et tariffrettslig krav på etterbetaling. I slike tilfeller gir Arbeidsrettens praksis grunnlag for avgrensning av betalingskravet ut over det som følger av alminnelige regler om passivitet, gjerne omtalt som at krav om etterbetaling først kan gjelde fra de tillitsvalgte gjorde gjeldende at det forelå tariffbrudd – markeringstidspunktet. I dette tilfellet kan det argumenteres for at det i forbindelse med fusjonen av virksomhetene i 2016 var tilstrekkelig grunnlag for de tillitsvalgte til å reise spørsmålet om hvordan tariffavtalen skulle forstås.
- (66) Normen om at etterbetalingskrav kan begrenses til markeringstidspunktet er begrunnet i arbeidsgivers behov for å kunne innrette seg på at lønnsutbetalinger er endelige. Det gjøres imidlertid unntak fra denne lære hvor typeforutsetningen ikke er til stede. Dette har i praksis vært omtalt som at utgangspunktet kan fravikes hvor det foreligger særlige grunner.

Slik Arbeidsretten ser det ville det i denne saken foreligget særlige grunner som tilsier at etterbetalingskravet ikke kunne begrenses i tid til markeringstidspunktet. Kravet ble fremmet åtte dager etter oppholdet på Tambar. Hensynet til at arbeidsgiver har vært i god tro og innrettet seg på at lønnsutbetalingene var endelige gjør seg ikke gjeldende i denne saken. Tvistespørsmålet knyttet seg også til avvik fra prinsippet om at det ikke skal være innkvartering på NUI-er, og hvor praksis i bransjen er sammensatt. Arbeidsretten kan derfor ikke se at de tillitsvalgte høsten 2016 hadde tilstrekkelig foranledning til å varsle et mulig fremtidig krav om ventetidsbetaling.

(67) Dommen er avsagt med slik dissens som fremgår ovenfor.

SLUTNING

De saksøkte frifinnes.

Jakob Wahl
(sign.)

Tron Løkken Sundet
(sign.)

Steinar Tjomsland
(sign.)

Tor-Arne Solbakken
(sign.)

Niels Selmer Schweigaard
(sign.)

Unni Rasmussen
(sign.)

Axel Thuve
(sign.)

Rett utskrift bekrefte: